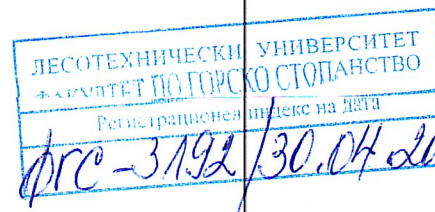

РЕЦЕНЗИЯ

върху материалите, предоставени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **„професор“** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Икономика и управление“ (по отрасли), по дисциплината „Управление на горското стопанство“

В конкурса за професор, обявен в Държавен вестник, бр. 10/04.02.2025 г. и в сайта на ЛТУ с код на процедурата FOR-P-0125-158 за нуждите на катедра „Лесоустройство и управление“ към Факултет „Горско стопанство“, като кандидат участва доц. д-р Константин Николов Колев, Факултет „Горско стопанство“, катедра „Лесоустройство и управление“.

Изготвил рецензията: проф. д-р Цветана Александрова Стоянова, професионално направление 3.7. Администрация и управление, Университет за национално и световно стопанство (УНСС)

1. Кратки биографични данни за кандидата

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ участва само един кандидат – доц. д-р Константин Николов Колев. Биографичната му справка свидетелства за постепенно придобиване на професионален опит и знания, свързани с неговото академично развитие и израстване. През 1999 г. кандидатът се дипломира в ОКС „магистър“ със специалност „Инженер по горско стопанство“. В последствие последователно придобива ОКС „магистър“ по „Публични финанси“ от УНСС (2003 г.) и по „Статистика, иконометрия и актюерство“ в СУ „Св. Климент Охридски“ (2018 г.). През 2008 година успешно защитава дисертационен труд на тема: „Икономически противоречия и конфликти, породени от механизма за управление на горското стопанство след 1997 г.“ за придобиване на ОНС „доктор“ в Професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, научна специалност „Икономика и управление“ (по отрасли) в Лесотехнически университет.

Професионалният му път и академично развитие започва в Институт по горите към Българска академия на науките като научен сътрудник III степен, където работи от 2005 до 2010 година. От 2010 до 2014 година доц. Колев е главен асистент в Лесотехнически университет, в катедра „Икономика и управление на горското стопанство“, а от 2014 г. кандидатът заема академичната длъжност „доцент“.

Развитието на творческата му биография красноречиво показва концентрация на изследователската му дейност в добре структурирано направление в сферата на конкурентоспособността на горското стопанство.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ЛТУ.

Подадените документи и доказателствени материали на доц. д-р Константин Колев напълно отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и съответстват на изискуемите съгласно допълните изисквания на Правилника за РАС в ЛТУ.

Кандидатът отговаря на всички задължителни условия по чл. 15 и чл. 24 от ЗРАСРБ и чл. 60 на ППЗРАСРБ, както и Правилника за РАС на Лесотехнически университет.

По отношение изискването за придобита ОНС „Доктор“ (чл.60, ал.1, т.1 от ППЗРАСРБ) – през 2008 г. доц. д-р Константин Колев защитава дисертационен труд в Лесотехнически университет, което се доказва от придобита диплома с № 32802/12.01.2009 г.

По отношение на изискването за минимален академичен стаж (чл.60, ал.1, т. 2 от ППЗРАСРБ) - общият трудов стаж на доц. д-р Колев като преподавател в Лесотехнически университет е **над 15 години** (с.л. бел. № ФГС-1485#2/14.03.2025 г.). Очевидно кандидатът изпълнява законовото изискване за минимален академичен стаж за заемане на академичната длъжност „професор“.

По отношение на изискването за публикуван основен монографичен труд (чл.60, ал.1, т. 3 от ППЗРАСРБ) – доц. д-р Константин Колев е представил хабилитационен труд на тема „Конкурентоспособност на горското стопанство: дескриптивен анализ и фактори на въздействие“. Трудът е рецензиран от двама уважавани в научните среди рецензенти – доц. д-р Николай Нейков и доц. д-р Галин Милчев, публикуван е през 2025 г. от Издателство Авангард-Прима и е с обем 146 страници. Представеният за рецензиране монографичен труд под формата на доказателствен материал позволява да направя извода, че научният труд притежава всички необходими атрибути на завършено монографично изследване.

Тематиката на представения в конкурса за АД „професор“ монографичен труд, обектът, предметът и времевият период, за който се отнасят, не предполага припокриване със защитения дисертационен труд за ОНС „Доктор“ и с монографията за заемане на академичната длъжност „доцент“. След направена справка в НАЦИД за кандидата доц. д-р Колев става ясно, че представената в конкурса монография **не е вписана**. Всичко това ми дава основания да декларирам, че представеният за рецензиране хабилитационен труд – монография, отговаря на законовото изискване на чл.24, ал.1, т.3 от ЗРАСРБ **и се зачита** от мен като такъв.

По отношение на изискването да са представени други оригинални научно-изследователски трудове – статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (чл.60, ал.1, т. 4 от ППЗРАСРБ) – кандидатът е представил общо **10 статии и доклади** в първични база данни като Scopus и WOS. При прегледа на публикациите се установява, че доц. Колев в участва самостоятелно в 3 публикации, в други три е водещ (първи) автор, а в останалите е съавтор.

По отношение на изискването да са представени други оригинални научно-изследователски трудове – статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (чл.60, ал.1, т. 4 от ППЗРАСРБ) – кандидатът е представил **общо 33 публикации**. Представените статии и доклади представляват публикации, в които се откриват постигнати резултати с висока научна стойност, което е в голяма степен е личен принос на доц. д-р Колев.

По отношение на изискването да отговоря на съответните минимални национални критерии и на изискванията по чл. 1а, ал.2; (чл.60, ал.1, т. 5 от ППЗРАСРБ) – съгласно представените документи, кандидатът е покрил и дори **значително превишил минималните национални изисквания** към научната и преподавателската дейност, за заемане на АД „професор“ в ПН 3.7 „Администрация и управление“. Общият брой на точките, събрани от кандидата по отделни показатели и критерии е 1 167.49 точки, което надвишава значително изискуемия праг от 550 точки.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата (работа със студенти и докторанти)

Доц. Колев предоставя информация за 3 232 часа аудиторна заетост за периода 2017 – 2024 год. (сл. бележка № ФГС-1549/12.03.2025 год.). Кандидатът е разработил и успешно води дисциплините – „Управление на горското стопанство“; „Икономика и управление на горското стопанство“; „Международни икономически и валутни отношения“; „Управление на иновациите и инвестициите“ (сл. бележка № ФГС-1539/12.03.2025 г.). През периода доц. Колев работи активно и успешно със студентите, като под негово ръководство защитават дипломни работи успешно 12 дипломанти, което показва неговия професионализъм и учебно-преподавателски резултати (сл. бележка № ФГС-1884/17.03.2025 г.).

Под ръководството на доц. Колев успешно защитава дисертационен труд докторант Златина Тодорова (сл. бележка № ФГС-1548/12.03.2025 г.).

Успешната и последователна активна работа със студенти и докторанти, ми дават основание по категоричен начин да направя извода, че кандидатът отговаря на всички изисквания за заемане на АД „професор“ в Лесотехнически университет.

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата

Кандидатът доц. д-р Константин Колев участва в конкурса с:

- Монографии - 1 бр.;
- Глава от монография – 1 бр.;
- Учебници - 2 бр.;
- Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 10 бр.;
- публикации в списания в Web of Science – 4 бр.;

- публикации в списания в Scopus – 5 бр.;
- публикации в списания в Scopus и Web of Science – 1 бр.;
- Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 33 бр.;
- Проекти - 5 бр.

Прегледът и анализът на представените за рецензиране публикации показват, че могат да бъдат определени няколко научни направления на научноизследователската дейност на кандидата – конкурентоспособност на горското стопанство; макроикономически анализи, насочени към оценка на потребителското поведение, фактори на заетост; и изследване на взаимовръзката между иновации, инвестиции и икономическо развитие на България. Рецензираните публикации на кандидата съчетава научни с научно-приложни резултати.

От прегледа на доказателствения материал относно публикационна активност може убедено да се твърди, че доц. Колев демонстрира задълбочени познания и умения, изразяващи се в широк и разнообразен методологичен инструментариум, който използва при изследванията си и представените научни и приложни резултати в публикациите.

4.1 Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Доц. д-р Константин Колев притежава богат научноизследователски опит, за което свидетелстват участието му в 3 национални научни проекти и ръководството на два - един национален и един университетски научен проекти (Таблица за самооценка на съответствието с минималните национални изисквания). Представената справка за ръководство и участие в научни проекти свидетелства за професионализма и натрупания опит на кандидата.

4.2 Характеристика на публикуваните научни резултати

Резултатите от публикационната активност на доц. д-р Константин Колев са както научни, така и научно-приложни. Те са концентрирани в няколко научни направления, и се характеризират с висока научна стойност. Основните научни резултатите са следните:

- анализирани са същността, показателите и факторите на конкурентоспособността на горското стопанство;
- макроикономически анализи, изследващи инвестициите, потребителския пазар, заетостта, потребителските кредити и спестявания и взаимовръзката между тях.
- изследвана е ефективността на използване на притежаваните горски ресурси по отношение на произведената в горското стопанство брутна добавена стойност;
- анализиран и оценен е процеса по устойчиво управление на горските територии, като е използван индекс на устойчиво управление;
- конструирани са индекси на конкурентоспособност на горското стопанство на национално равнище и на ниво предприятие;

4.3 Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

От представената справка е видно, че изследванията на доц. Колев са цитирани 42 пъти.

Според типа на цитиранията:

- В реферирани списания и сборници от научни форуми - 11 цитирания;
- В учебни помагала, монографии, дисертации и др. - 31 цитирания.

Този висок брой цитирания отразява разпознаваемостта на трудовете на кандидата и е атестат за качествата на научната му продукция.

4.4 Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

Представените за рецензиране публикации съдържат редица научни, научно-приложни и приложни приноси. Приемам така изготвената от кандидата справка за приносите, които могат да бъдат открити в публикациите на кандидата, както следва:

Научни приноси

- Теоретично е обоснована и апробирана система от международно съпоставими показатели, характеризираща конкурентоспособността на горското стопанство на национално равнище (*публикации № В3.1, № Г6.6, № Г7.15*).
- Теоретично е обоснована и апробирана обективна система от количествени индикатори и показатели, характеризираща конкурентоспособността на предприятия от горското стопанство (*публикации № Г6.2, № Е18.1, № Е20.1*).
- Адаптиран е четири степенния институционален анализ на О. Уилямсън за изследване на социални и икономически явления в горското стопанство на България (*публикация № Г6.10*).
- Разработена е система от практически приложими количествени показатели, характеризираща обективно процеса на устойчиво управление на горски територии в България в икономически, екологичен и социален аспект (*публикация № Г7.17*).

Научно-приложни приноси

- Обосновано е приложението на анализ „обвиване“ на данни (Data Envelopment Analysis (DEA)), модел ориентиран към входните ресурси при променлива възвръщаемост от мащаба, чрез който се изследва ефективността на използване на притежаваните горски ресурси по отношение на произведената в горското стопанство брутна добавена стойност (БДС) (*публикация № В3.1*).
- Чрез приложение на многомерни статистически методи – факторен анализ и линейно подреждане в многомерното пространство са конструирани индекси на конкурентоспособност на горското стопанство на национално равнище и
- равнище предприятия от горското стопанство (*публикации № В3.1, № Г6.2, № Г6.6, № Г7.15, Е18.1, № Е20.1*).

- Предложен е подход за доказване на научни хипотези за недостатъчни инвестиции в горското стопанство на България на основата на информация от анкетни проучвания и приложение на χ^2 -метод (*публикация № Г6.10*).
- Чрез приложение на факторен анализ е конструиран индекс на устойчиво управление на горски територии в България в икономически, екологичен и социален аспект (*публикация № Г7.17*).
- Обосновано е приложението на анализ „обвиване“ на данни (Data Envelopment Analysis (DEA)), модел ориентиран към входните ресурси при променлива възвръщаемост от мащаба, чрез който се изследва ефективността на направените разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) и преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) по отношение на коефициента на заетост и производителността на труда в регионален аспект в България (*публикация № Г7.26*).
- Конструиран е векторен модел с корекция на грешката, който позволява да се изследва връзката между бруто образуването на основен капитал, кредити и спестявания на домакинствата в България в краткосрочен и дългосрочен период (*публикация № Г7.32*).
- Конструиран е векторен модел с корекция на грешката, който позволява да се анализира в краткосрочен и дългосрочен период връзката между размера на потребителските кредити, бруто образуването на основен капитал и ефективния лихвен процент по потребителските кредити в България (*публикация № Г7.33*).

Приложни

- Оценена е конкурентоспособността на горските стопанства на тринадесет европейски страни през периода 2015-2020 г. (*публикация № В3.1*).
- Чрез DEA, ВСС модел ориентиран към входа е оценена ефективността на използване на горските ресурси по отношение на БДС, произведена в горските стопанства на тринадесет европейски страни през периода 2015-2020 г. (*публикация № В3.1*).
- Оценена е конкурентоспособността на шестте държавни предприятия за управление на горските територии държавна собственост през 2014 г. (*публикация № Г6.2*).
- Обосновани са фактори, въздействащи върху броя на зетите лица в българската икономика и е специфициран множествен регресионен модел. Формулирани са изводи, които могат да са от полза при вземане на управленски решения от компетентните органи по определени хипотези, свързани с националната политика по заетостта (*публикация № Г6.3*).
- Установено е, че вътрешната норма на възвръщаемост (IRR) на инвестиция в тополова култура, разположена в Южна България е не достатъчно атрактивна за потенциални инвеститори (*публикация № Г6.5*).
- Разработен е модел за оценка на финансовата ефективност на инвестиция в дърводобивна техника от стопанска организация, функционираща в горското стопанство на България (*публикация № Г7.6*).
- Чрез анализ движение на дяловете и концепцията за икономическата база е изследвана, произведената по икономически дейности на КИД-2008 БДС в България и ЕС-28. На тази основа са разкрити икономическите дейности, за които на

територията на България съществуват благоприятни условия за развитие (публикация № Г7.16).

5. Оценка на личния принос на кандидата

В конкурса липсват данни за процентното участие на кандидата в представените за рецензиране колективни публикации. Прегледът на самостоятелните публикации категорично доказва наличието на собствен научен почерк. Той може да бъде открит и в другите публикации, в които участва в съавторство. Прегледът на представените публикации показва, че от всичките 47, 14 са самостоятелни; с един съавтор са 24; с двама съавтори – 6; с трима и повече съавтори – 3. Трябва да вземем предвид, че представения основен монографичен труд, както и единия учебник са изготвени самостоятелно от доц. Колев, а другия е с един съавтор. Това ми дава основание да направя извода, че личния принос на кандидата е значителен.

6. Критични бележки

Нямам съществени критични бележки към доц. Колев, но ще отправя препоръка, свързана със засилване на дейността му по ръководство на докторанти и тяхната успешна защита. По този начин доц. Колев ще се утвърди в академичната общност като изследовател, който създава собствена школа. Считам, че кандидатът има безспорен потенциал и участие в изследователски проекти в европейското научно пространство и има знания да разшири изследванията си и в областта на европейската конкурентоспособност на горските стопанства.

7. Лични впечатления

Нямам лични впечатления от кандидата, но представените материали по конкурса създават положителни впечатления за работата му.

8. Заключение

Във връзка с посоченото по-горе, предлагам доц. д-р Константин Николов Колев да бъде избран за „професор“ по дисциплината „Управление на горското стопанство“ в Професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Икономика и управление“ (по отрасли)“.

Изготвил рецензията:

/проф. д-р Цветана Стоянова/

Рецензията е предадена на: